

Т. І. МИХАЛЮК

ПРОБЛЕМИ РОЗРОБКИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ЇХ ВПРОВАДЖЕННЯ У ВИРОБНИЦТВО

Визначаючи завдання галузевої науки на дванадцять п'ятирічку, необхідно дати оцінку одержаним результатам, проаналізувати помилки та недоліки і намітити шляхи її подальшого розвитку. Аналіз будемо вести на прикладі наукової діяльності УНДІПП.

Основною метою науково-виробничої діяльності УНДІПП в одинадцятій п'ятирічці було подальше зростання соціально-економічної ефективності поліграфічного виробництва, якості друкованої продукції, полегшення й оздоровлення умов праці робітників галузі на основі зростання рівня механізації і автоматизації виробничих процесів формного та друкарського виробництва способом високого друку.

Очікуваний економічний ефект від впровадження результатів науково-технічних розробок, які ввійшли у тематичний план інституту 1985 р., становив 5,3 млн. крб., коефіцієнт ефективності витрат — 1,5. Соціальна ефективність розробленої тематики за період 1981—1985 рр. ще вища.

На реалізацію очікуваного соціально-економічного ефекту розробок УНДІПП впливають як суб'єктивні (внутрішні), так і об'єктивні (зовнішні) фактори, що сповільнюють процес їх завершення і впровадження у виробництво.

До суб'єктивних факторів, які залежать від трудової участі колективу інституту, слід віднести недостатньо глибоку проробку питань сировинної бази та взаємозамінюваності тих чи інших продуктів на етапі постановки тем щодо створення нових видів матеріалів і технологічних процесів.

Практика роботи підтвердила недостатню обізнаність окремих працівників цілих підрозділів з технічними і технологічними можливостями підприємств, на яких заплановане виготовлення матеріалів, приладів і устаткування. Трапляються випадки не завжди раціонального планування функціональними службами інституту строків і витрат на виконання окремих етапів науково-дослідних тем, недостатнього всебічного порівняльного аналізу варіантних вирішень у рамках техніко-економічного обґрунтування.

У зв'язку з цим в інституті ведеться серйозна робота щодо усунення та недопущення надалі зазначених недоліків, причини недоробок обговорюються на науково-технічних радах, постійно

діючих виробничих нарадах. Незважаючи на це, на наш погляд, існує і група об'єктивних факторів, які не залежать від інституту.

Досвід розвитку УНДІПП за десятилітній період свідчить про значне зростання обсягу робіт, виконаних спільно з промисловими підприємствами різних міністерств і відомств. Наприклад, у 1975 р. реалізація розробок УНДІПП у поліграфічному виробництві обмежувалася його дослідно-експериментальною базою. Сьогодні інститут налагодив і організовує серійне виробництво розроблених приладів, устаткування і матеріалів на дванадцяти заводах різних міністерств.

Згідно з тенденцією до скорочення чисельності працюючих галузевих науково-дослідних інститутів (НДІ) сьогодні, на нашу думку, чітко позначились не тільки її переваги, але й недоліки. Серійний випуск продукції за новими розробками переконливо свідчить про зміцнення зв'язків науки з виробництвом. Але, з іншого боку, покладання на НДІ цього відповідального завдання вимагає зосередження значних наукових сил на його реалізацію. Трудомісткі функції організації серійного виробництва, як правило, доручають ведучим виконавцям, що негативно впливає на розвиток науково-дослідного процесу. Конкретним свідченням цього є зменшення за останні роки в УНДІПП чисельності наукових тем, зниження активності винахідницької роботи і зменшення в цілому наукового доробку.

У зв'язку з цим вищестоящим організаціям з координації і планування наукових досліджень у поліграфії слід, на нашу думку, ще раз проаналізувати доцільність виконання галузевими НДІ функції щодо визначення підприємств-виготовлювачів. Гострий дефіцит фотополімеризуючих пластин «Целофот» свідчить про те, що питання освоєння серійного виробництва нової продукції в необхідних обсягах, її розподіл і постачання компетентно можна вирішити лише галузевими вищестоящими органами управління разом з міністерствами, у підпорядкуванні яких знаходяться заводи-виготовлювачі. Тільки при раціональному розподілі відповідальності за організацію промислового освоєння нових зразків матеріалів і техніки між виконавцями і замовниками можливе поліпшення якості наукових робіт і прискорення їх впровадження в промислове виробництво.

До факторів, які затягують строки розробок і час їх впровадження, належить також наявність в УНДІПП малопотужної дослідно-експериментальної бази. Її недостатня технічна оснащеність не може повною мірою забезпечити необхідну якість розробок. Заявки інституту щодо заміни морально та фізично застарілого устаткування, окремих механізмів і пристроїв виконуються невиправдано повільно, а конкретні пропозиції про виділення додаткових виробничих площ досі залишаються нереалізованими.

Однією з об'єктивних умов соціального характеру, що негативно впливає на діяльність інституту, є слабо діючий механізм економічного стимулювання співробітників УНДІПП за створення і впровадження науково-технічних розробок у виробництво.

Незважаючи на виконання більшості науково-дослідних тем згідно із запланованими обсягами і строками, тільки дві теми за роки одинадцятої п'ятирічки були удостоєні премій із централізованого фонду розвитку науки і техніки. У зв'язку зі зниженням ролі преміальної системи, зменшенням умов матеріальної зацікавленості за кінцеві результати роботи, низької категорійності інституту з оплати праці за 1981—1985 рр. плінність кадрів співробітників вищої кваліфікації (кандидатів наук) становила близько 50% від загальної кількості. Значна плінність кадрів спостерігається і в інших категоріях працюючих, що зумовлює певні труднощі у виконанні завдань, поставлених перед колективом УНДІПП.

У дванадцятій п'ятирічці перед інститутом, як і галузевою наукою в цілому, поставлені важливі завдання дальшого підвищення соціально-економічної ефективності поліграфічного виробництва. А це вимагає повної віддачі всього колективу, інтенсифікації наукових досліджень.

The results and problems of scientific-and-production activities of Ukrainian scientific research institute of printing industry in the 11-th Five-Year Plan period are considered, and the causes of slowing down the rates of new techniques development and introduction are exposed. The measures, whose realization will allow to a certain extent increase the effectiveness of institutes work, are proposed.

Стаття надійшла до редколегії 8.05.86
